

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyitási sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503.
Kiadóhivatal: 379.

Igaz-e?

Lengyel Zoltán figyelmebe.

Kolozsvár, márc. 15.

Igaz-e? hogy a függetlenségi párt 1867-ben, az akkor létesített és a XII-ik t. c. foglalt új közjogi berendezéssel szemben, a tiltakozás álláspontjának kifejezésére alakult?

Igaz-e, hogy a párt 1874-ben megállapított programja Magyarország közjogi önállóságát és függetlenségét, tehát a dualisztikus alapon létesült közjogi kapcsolat felbontását követelte?

Igaz-e, hogy ezen a programmon, mind e mai napig a függetlenségi párt változtatást nem eszközölt?

Igaz-e, hogy a párt e programjának az esetleges elhomályosítás elleni megvédése okából a függetlenségi párt még az u. n. personál uniót sem vette soha hivatalosan programjába, minthogy, a mint ez főleg Irányi Dániel nyilatkozataiból kimutatható, ezt félremagyarázásokra okot adó, a felállított követelés egészének lezállítására magyarázható pontnak tekintette?

Igaz-e, hogy 1882-ben és 1890-ben épen az adott okot a párt kebelében bizonyos for-

rongásra és utóbb Ugron Gábor vezetése alatt egy 16 tagú csoport kiválására, hogy a függetlenségi párt többsége a personál uniónak, mint a teljes függetlenséggel szemben minusz programba vételére és a „fokozatosság” elvi kimondására irányuló követeléseket visszautasította.

Igaz-e, hogy 1902-ben, a létszám felemelési javaslattal szemben a függetlenségi párt eredeti álláspontja az volt, hogy a nemzeti aspirációk teljességét katonai téren az önálló magyar hadsereg képviseli és hogy az ennél kevesebbet jelentő nemzeti vívmányok csak mint a teher emelkedéssel szemben adandó ellenértékek jöhetnek tekintetbe?

Igaz-e, hogy az az álláspont, mely magára a 67-iki kiegyezési törvény szövegében felfedezett „magyar hadsereg” létesítésének feltétele, — későbbi keletkezésű, a függetlenségi párt u. n. ifjúsága által állított fel és a párt által hivatalosan el nem ismertett, sőt a központi kör ülésén 1903. nyarán le is szavaztatott?

Igaz-e, hogy a függetlenségi pártnak az előbbi kérdőpontban említett ifjúsága nem va-

lamely új program, hanem a függetlenségi párt 1874-ben megállapított és azóta nem változott programja alapján vállalt mandátumot s ez által a közjogi engesztelhetetlenség álláspontja mellett annál is inkább angazsálva volt, mert volt a függetlenségi pártnak Ugron Gábor vezetése alatt az 1874-iki programtól eltérő irányt követő, közjogiakban a realis politika követelményeinek inkább deferáló olyan árnyalata, mely mint a fokozatosság jelszavát hangsúlyozó az ifjúság álláspontjának inkább felelt meg?

Igaz-e, hogy Bánffy Dezső báró és a politikai küzdőtérre az ő vezetése alatt felvonult újpárttal a 67-es kiegyezési alapra fektetett nemzeti követelések politikáját rendszerbe foglalta s így azt, a mit a függetlenségi párt ifjúsága a függetlenségi párt program ellenére követelésül állított fel és a mit az Ugron pártjának programja által sem talált fedezetnek (mert hisz ahoz nem csatlakozott) legplausibilisebben felállítva a gyakorlati megvalósítás céljára legalkalmasabbá téve csakis az újpárt programjában találhatta meg?

Igaz-e, hogy a politikának úgy az estetikája, mint a morálja azt követeli, hogy az egy politikai nézetet vallók egy párton egyesüljenek s az egyesülést sem személyi, sem más kicsinyes tekintetektől függővé tenni nem szabad.

Igaz-e, hogy mindezek dacára azok a függetlenségi ifjak az újpárthoz nem csatlakoznak, sőt eltűrik, hogy függetlenségi oldalról és aegisz alatt a pártkeretek változtathatatlanságát hirdessék és Bánffy Dezső bárót, mert a helyzet konzekvenciáira rámutatott, megtámadják?

Igaz-e, hogy ez az eljárás érthetetlen vagy érthető és akkor jellemezhető?

V. A.

— Uj jelölt Vácon. A váci választókerület függetlenségi pártjának legújabb jelöltje Herczeg Mihály egyetemi tanár. Morling Zsiga ügyvéd, kinek felajánlották volt a jelöltséget, nem fogadta el azt. Herczeg megválasztása valószínű.

Bánffy intrikái.

Kolozsvár, márc. 15.

Van a fővárosban egy lap. „Nap” a neve. Egyes szám ára 2 krajcár. Iránya bizonytalan. Eleinte úgy tetszett, mintha radikális volna internacionális színezettel. Ma inkább közjogi ellenzéki, hol Csanádi Sán-

Elhallgatott.

— Kedvesed vagy menyasszonyod, ugy-e? Félted, hogy elszereti tőled valaki?

— Nem, az én menyasszonyom várni fog rám, ha kell, évekig is.

— No hát akkor mire is rohan a biztos veszedelembe? Nekünk is van családunk, szeretteink, gyermekeink . . .

Keserves sóhajlás tört elő a menekültek szívéből.

— Nekem nincs senkim! — pattant fel a kötélsomóról indulatosan valaki. Fiatal ember volt. A sötétben is látni lehetett szeme villogását. Zalathán egész családkat felkoncolták az oláhok. Visszatérek én is. Hazamegyek, hogy boszut állhassak, s ha nem sikerül, irtson ki engem is a hőhőfajzat. Azok a hősök, akik otthon maradtak és marialékul dobták magukat a zsarnok gyáva boszu-

A „NAPLÓ” tárcája.

Hajótöröttek ünnepe.

Az első ünnep 1850. március 15-én, az atlanti oceánon.

Az oceán végtelenné látszó hullámaint hasította a hajó; a hullámok szabályos ütemszerű csobbanással ütődtek oldalához.

Azok, akik e hajón utaztak, nem tudtak gyönyörködni a megmérhetetlen víziömeg zugásának fenségében, az oceáni alkonyat nagyszerűségében. Az ő szemükben kicsiny volt az oceán is a tengernyi fájdalomhoz képest, amely szíveiken feküdt. Ugy tűnt föl előttük a végtelen vizen uszó hajó, mintha fekete koporsó lenne, amely a hullámsírok felett ringatódzana.

Dult arcu emberek támaszkodtak a hajó korlátjához, szemeiket a távolba meresztették és sóhajtoztak.

A hajón a matrózok a jelző lámpásokat gyújtották föl.

Magyar kivándorlókat vitt a Hanzahajó. A hazáért, szabadságért és emberi jogokért küzdöttek. Most földönfutó hazátlanok. A börtön rabláncra és a hóhér kötele elől menekülnek az új-világba.

Az égen kigyúlnak a csillagok, a hajó többi utasai és a matrózok alusznak, csak az örök és ök virrasztanak. A hátsó fedélzeten ülnek a kötélsomókon, vagy a korlát mellett állanak és darvadoznak.

— Megszakad a szívem! — tör meg a némaságot az egyik.

— Légy erős — hangzik rá a felelet. Meglásd, jó dolgunk lesz Amerikában. Ott felvilágosodott a nép és megbecsüli a mi munkás karjainkat. Lásd, én már beletöröttem sorsomba. Valami gyárban vagy bányában fogok dolgozni a mindennapi kenyérért.

— Lásna barátom, én már itt a hajón tanulom a szabóságot, hogy odaát megéhessek.

— Tudok én is dolgozni kormánybiztos ur — szólalt meg az előbbi csengő hang. A honvédtiszt egyenruha után becsületet tudnék és szerezni a munkás zubbonyak is, — de én érzem, hogy idegen földön nem tudok élni. Engem vár otthon kis gazdaságom, az ősi föld én delejes erővel huz vissza; mentől távolabb vagyok tőle, annál erősebben támad fel a honvágy a szívemben. Számot vettem magammal: a legelső hajóval visszatérek.

— Ez nagy meggondolatlanság lenne ifju barátom — hangzott a komoly intelem. Mi várna rád otthon? Akasztófa? Vagy ha azt el is kerülhetnéd: Kufstein vagy Josefstadt, 10—15 esztendő vasban.

— Mégis visszatérek bátyám. Otthon elaggott szüleim várnak és...

dorra, hol Verhovayra emlékeztető szinezettel. Vannak ugyan, a kik azt mondják, hogy ennek a lapnak valamelyes összeköttetése van Tiszával. Azért „ugratja“ a függetlenségi pártot, hogy szolgáljatot tegyen a bukott rezsimnek.

Az bizonyos, hogy azt a mit a lap csinál, csakis e magyarázat mellett volna érthető. De mi, főleg mert ott látjuk a lap élén az Ábrányi Emil becsületes nevét, nem adunk hitelt a magyarázatnak s inkább azt hisszük, hogy nem tudjuk az álláspontját megérteni. Ez a lap u. i. úgy beszél a koalícióról, mint valami palladiumról. Olyan valaminek tűnik fel e lap cikkében a koalíció, mint a melyet nem lehet érinteni s melynek örökké kell élni.

Am annál furcsább, hogy Bánffy Dezső bárót, ki egyik vezérférfia a koalíciónak, a t. lap állandóan szurkálgatja. Legujabban is felfedezte róla, hogy „intrikál“. E mellett vádat emel ellene „törtetés“, „hatalomravágyás“ és „árulás“ címén.

Nem gondolja a t. lap, hogy talán sok is egy kicsit egyszerre?

Mert hát mivel „intrikál“ Bánffy Dezső báró?

Azzal, hogy a fővárosi II-ik kerületi újpárt összejövetelén rámutatott arra a tényre, hogy a képviselőház többsége nem voltaképpen az újpárti program alapján áll.

A kérdés tehát csak az, igazat mondott-e vagy nem?

Ime a bizonyítékok:

Először: a képviselőház pártjai közül a multban csak az újpárt követelte hivatalosan felállított programjában a 67-es kiegyezés alapján a magyar zászlóval, címerrel és vezényszóval ellátott nemzeti hadsereget.

Másodszor: az újpárt állította fel először, mint gazdasági szakkövetelést: az önálló vámterület kívánóságát.

Harmadszor: az újpárt programja foglalkozott először részle-

tesebben a parlamenti reform kérdésével s azt precizította először az erre vonatkozóan addig ködként gomolygó kívánságokat.

És vajjon e választásoknál nem ezek a követelések győztek-e?

Mert hisz nyilvánvaló, hogy bukkott a szabadelvűpárt és nem győzött, legalább, mint abszolút többség a függetlenségi párt.

Mi tehát a helyzet követkevcnciája?

Az, hogy a mult politikájának e két végletet képviselő ez ellentétes álláspontja között keresni kell a mértani eredőt, vagy mondjuk közönségesen: a józan középút.

És hol találjuk meg ezt egyébben, mint az újpárt programjában.

Igaz, hogy az újpárt a képviselőház pártjai között talán a legkisebb számu.

De vajjon mit bizonyít ez?

Semmiesetre sem azt, hogy az újpárt programját nem vallja a képviselőház többsége. Mert bizony vallja még az a rész is, a mely bizonyos kérdésekben annál tovább akar menni, mert ez is tudja és vallja, hogy a „többség“ az újpárt programjában lefektetett „kevesebb“ a szükségképpen erőfellele.

Miért kellett tehát Bánffy Dezső bárót megtámadni, intrikával és Istent tudja mi mindennel vádolni?

Mert őszintébb talált lenni mint más politikusok, kik éppen úgy tudják mint ő, hogy a régi pártkeretek túl élték magukat és csak hipotézissel tarthatók fenn, de különböző okokból ragaszkodnak azokhoz és kéjjel heverésznek azok árnyékában.

Beszél még az illető lap a választásokról is, azt mondva, hogy az újpárt a függetlenségi párt honya alatt jutott csak szerephez a parlamentben. Hát talán nem egészen úgy van. Pl. Óvári Ferencet csaknem a függetlenségi párt választotta meg! Hisz egy előző választásnál a mint az újpárt első feckéje éppen azzal szemben tju-

tott mandátumhoz. Óvári tudvalevőleg időközben mondott le a mandátumról, éppen mert időközben jutott arra a meggyőződésre, hogy nem maradhat tovább a kormány-pártban. És ezt a politikai erkölcs szempontjából páratlanul fényes magatartást kerülete függetlenségi pártja azzal honorálta, hogy ellenjelöltet állított neki. És azért mégis Bánffy Dezső báró és az újpárt volnának kitanítandók a köszönet és hála kötelességeire? No ezt már talán azt sem hiszi, a ki állítja.

Egyébként még csak egy megjegyzésünk van a támadásra.

Emlékeztetjük az illető lapot az 1877-ben történteke.

Válságban volt a magyar politikai élet akkor is s a válságban feltűnt egy nem közönséges férfi. Simonyi Lajos báró, a ki mint kereskedelemügyi miniszter elvi összehívására jött a Tisza kormányral s kilépve onnan megalakította a független szabadelvű pártot. Az elvált feláldozta a hatalmi érdeket, de vállalkozásának még sem volt sikere, mert nyomában megjelent a kicsinyeskedés, a féltékenység, a gyanu s a magyar közélet több más hasonló rossz szelleme, a melyeknek sikerült e legpunitább embert, a legbecsületesebb politikus, a legderékabb hazafit elkedvetleníteni és a közélet teréről a magánéletbe kergetni. Vajjon kívánatos-e az ilyesmi? Feleljen rá mindenki, szívére téve kezét. Nem hisszük, hogy a felelet más lehetne, mint elítélése az e fajta támadásnak, mint a milyenben a Nap részéről egészen méltatlanul Bánffy Dezső báró is részesült.

Dr.

Az új éra.

Igazgató változás a nemzeti színházban.

Kolozsvár, 1905. márc. 15.

Janovics Jenő dr. a szegedi színház jelenlegi igazgatója ma reggel Kolozsvárra érkezett, hogy mint a

kolozsvári országos nemzeti színház új igazgatója, a távozó Megyeri Dezsőtől a színházat átvegye.

Az átvétel és átadás nagy fáradtsággal járó körülményes munkája körülbelül egy hónapig fog tartani és a kormány megbízottjának közbenjöttével történik. A kormányt az átadásnál Hadházi Sándor színházi gazda és a belügyminiszterium egy tisztviselője fogják képviselni.

Az eddigi igazgató válságok alkalmával a távozó igazgató által a színház részére készítettett díszletek és jelmezek megváltás tárgyát képezték, most ez nem történik, mert a kormány Megyerivel úgy szerződött, hogy az általa beszerzett összes kellékek a színház tulajdonába mennek át.

A megszerzett darabok tekintetében azonban a helyzet más. A Megyeri igazgató által előadásra megszerzett darabok Megyeri Dezső tulajdonát képezik, azoknak előadási joga tehát az új igazgatóra nem megy át. Erre azonban nincs is szükség, mert a nálunk előadott darabok nagy részét Janovics dr. is megszerezte szegedi színház igazgató korában.

Megyeri április elsejéig fog a kolozsvári színház élén állani és ezen a napon veszi át Janovics dr. a vezetést. A társulat azonban ezen a napon még nem változik, ugyanis az innen elszerződött színészek csak virágvasárnapon foglalják el új szerződési helyüket, addig tehát itt fognak játszani, de meg Janovics dr. és társulata is virágvasárnapig a szegedi színházhoz van kötve. Ezért az április elsejétől 17 ig terjedő időben Janovics dr. csak a társulat érdekében fog előadásokat tartani és csak arra terjed működése, hogy a két rezsim közötti intervallumban a színészeket foglalkoztassa.

Az új társulat működését csak április 20-án, husvét vasárnapján kezdi meg.

szomjának! Mi vagyunk a gyávák, mert megfutottunk.

— Ne tüzeskedj öcsém — vágott szavába komoly hangon az, akit előbb kormánybiztosnak szölitottak. Mi haszna volna abból a hazának, ha mi feláldoznánk magunkat botorul? Hát nem elegendő haltak már meg a hazáért? Mi, akik megmaradtunk, tanuljunk meg élni és dolgozni érte. Még nem vesztett el minden. A reményt nem szabad soha feladni, mert a remény az élet. A nemzet reménye: az örökkévalóság. Meglássátok, mi még visszatérünk Magyarországra győzelmes seregek élén!

Az utolsó szavak oly ünnepélyesen hangzottak, hogy remény gyult a csüggedt szivekben.

— Nagy nap lesz holnap — folytatta a kormánybiztos. Holnap virrad reánk március 15-e. Otthon vérbe és könybe fojtotta a zsar-

noki önkény nemzetünket, de mi itt a hajón a szabad Magyarországot képviseljük. Holnap meg fogjuk ünnepelni március idusát.

— Ugy lesz — kiáltották lelkesülten a menekültek. Megünnepelejük!

Az éjszaka aranyos csillagokkal himzett takaróját terítette hajóra, amelynek fedélzetén 42 hontalan magyar álmodott a független Magyarországról.

Másnap reggel az első magyar kivándorlók küldöttsége elment a hajó parancsnokához, akitől engedélyt kért az ünnepély tartására. Elmondta az ünnepély jelentőségét is. Az emberséges német kapitány nemcsak készségesen megadta az engedélyt, sőt az ünnepélyen maga is részt vett a hajó tiszteivel és utasaival.

Nagyapám, aki szintén a bujdosók közt volt, azt mondta, hogy megindítóbb, lélekemelőbb ünnep-

lést nem lehet képzelni sem, mint az volt 1850. március 15-én az ocean közepén ringó hajó fedélzetén.

Először a himnuszt énekelték el, majd Kerényi Frigyes szavalta el Petőfi nemzeti dalát vért forraló szenvedélyvel. A vers refrainjét együtt mondta a 42 magyar esküvésre emelt kezekkel: „Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk.“

Az idegenek nem értették ugyan a verset, de megéreztek a 42 hontalan esküvéséből az ellopott magyar nemzet függetlenségi harcának fenséges erejét. Megindultan, könyes szemekkel néztek a hazát, mindent veszített 42 bujdosóra.

Az ősz hazafi, Erdély volt kormánybiztosa tartotta az ünnepi beszédet. Csöndes, tompa hangon kezdte. Mintha a sir mélyéből tört volna elő a szava. Elmondta a függetlenség történetét Világosig, az

aradi börtönökig. A viharedzett férfiak szemében könnyek csillogtak.

El van temetve a magyar nemzet, pedig még él! Az árulás és az erőszak a feledés szikláját hengergette az elevenen eltemetett sirja fölé. A sirból előtör a jajszó és e szözatot meghalja a világ, amely nem türheti, hogy a zsarnokság és gonoszság diadalt arasson. Az eszmét nem lehet jövőkre eltemetni. A mi feladatunk lesz honfirtársaim elhengergetni nemzetünk sirjáról a rágörgetett sziklát. Hiszem az istent, bízom a magyar nemzet életerejében, a ti lángoló lelkesedestekben és profétai ihlettel mondom: feltámadunk!

Az ünnepély véget ért, a bujdosók egymás keblére borultak. Az idegen nemzetek fiai néma tekintettel tekintettek a 42 magyarra és megsiratták a magyar nemzetet.

Rostkowitz Arthur.

Március tizenöt.

— Hazafias ünnepélyek. —

Minden évben határtalan lelkesedéssel fogadja a magyar nemzet annak a nagy napnak évfordulóját, melyet a nagy Magyarország születése napjának nevezhetünk. Sosa nem volt azonban a lelkesedés ötvenhét év óta akkora, mint épen most ezekben a tavaszi napokban, a melyek annyira hasonlítanak azokhoz a régleltűnt dicső napokhoz. A lelkesedéshez, az áhitathoz, a kegyelethez, most a szép remények egy kezdődő jobb kor kilátásai járultak. Ezért volt a mai ünnep fényesebb és jelentősebb minden előzőnél.

Már tegnapelőtt este kezdődött az ünnepi hangulat; hirt adtunk mult számunkban arról a térzenéről, melyet a vasutasok „Összhang” zenekara rendezett. A tegnap este mutatkozó lelkesedésből már látható volt, hogy a mai ünnepélyen a lelkesedés, a hazafias érzések túlaradása minden eddig tapasztalt arányt túl fog haladni.

Ma reggel már az egész városban ünnepi hangulat volt. A házak lobogódiszt öltöttek, az utcákon ezernyi nép tolongott; mindenki ünnepelő ruhában volt, legtöbben nemzeti színű jelvényvel adtak különleg is kifejezést az ünnepelésnek.

Az egyetemi ifjúság ünnepe.

A Mátyás-szobor előtt.

Az egyetemi ifjúság a Kossuth Lajos-utcában az egyetemi kör előtt gyülekezett, a honnan hatalmas nemzeti színű lobogó alatt az Emke-téren és Deák Ferenc-utcán át a Mátyás király-térre ment. Utközben nagy közönség, a kereskedelmi akadémia és a földész dalkar csatlakozott a hazafias dalokat éneklő ifjúsági menethez.

Az ünnepély színhelye a Mátyás-szobor előtti tér volt. Itt egy kis emelvény volt előre elkészítve. A mint az ifjúság megérkezett a szobor elé, Csikai zenekara rázendített a Hymnusra. Az egész közönség fedetlen fővel és szent áhitattal együtt énekelt a zenével. Majd a hídelvei földész dalkar énekelt hazafias dalokat.

Majd Ursinyi Endre joghallgató jelent meg az emelvényen és megszecsengő, érces hangon mondta el Petőfi „Talpra magyar”ját. A hatásos szavai után Pólya Antal köri elnök mondott ünnepi beszédet, nagy tetszés mellett ezután Csikay György zenekara játszta el a Szózatot, amelyet kalaplevéve énekelt a közönség. Ének végeztével Kacsó Lajos egyetemi hallgató jelent meg az emelvényen és gyújtó hatással szavalta el *Indall* Gyula „Március 15-én” című költeményét, melyet éljenzéssel köszönt meg a hallgatóság. Még néhány hazafias dalt játszott végül Csikai zenekara, s ekkor a Rákóczi induló akkordjai mellett megindult a közönség a Petőfi-utca felé, ahol az egyetem

ifjúság ünnepélyének második része játszódott le.

A Petőfi-emléktábla előtt.

Mikor a Mátyás-szobor előtti ünnepség véget ért, a közönség sűrű tömegben vonult a Kossuth-nóta hangjai mellett a Biasini szállónál levő Petőfi-emléktábla elé. Először a hídelvei Földész-dalkör énekelt el a Hymnuszt, azután Fábán Tibor joghallgató szavalta el érces, erős hangon, hatással a „Talpra magyar”-t. Az ünnepi beszédet Daragus András joghallgató, a joghallgatók segélyegyesületének elnöke tartotta. A lelkes beszéd után Schreiber Ottó szavalta el Tóth Kálmán „Előre” című költeményét tüzes lelkesedéssel, csengő hangon. A szép ünnepélyt a Földész-dalkör éneke fejezte be.

Az állandó bizottság ünnepélye.

A kolozsvári március 15-iki bizottság ebben az évben a 33 ik hazafias emlékü ünnepélyt rendezte. A szép multu bizottság ezuttal is nagy tevékenységet fejtett ki az ünnep sikere érdekében és fáradozásait siker is koronázta.

D. u. 3 órakor már teljesen megtelt a Redout nagyterme s a szép közönségben, mely az ünnepség megkezdésére várt Kolozsvár Társadalmának minden rétege képviselve volt. A bejáratnál jobbra az öreg honvédek csoportja foglalt helyet élén Nagy Pál honvédegyesületi elnökkel, kinek vezetése alatt 15 en jelentek meg a szabadságharc öreg katonái közül, ott voltak a többek közt K. Horváth Ignác ezredes, szabadságharcunk Miltonja és gr. Eszterházy Miguel huszárszázados, ki ez alkalomra jött vidékről be Kolozsvárra. Szemben a honvédekkel a március 15-iki bizottság tagjai ültek.

A helyben székelő hatóság főnökei közül jelen voltak Szvacsina Géza kir. tanácsos polgármester, Dózsa Endre alispán, Kiss Mór egyetemi rektor, Dávid Endre postafelügyelő és még többen.

Megjelent az ünnepélyen Pisztóri Mór országgyűlési képviselő is, kit megjelenésekor lelkes éljenzés fogadott.

Az ünnepség műsorát a Balog János népzene-kara által szabatosan előadott nyitány vezette be. Azután Sándor József a rendező-bizottság elnöke tartotta meg megnyitó beszédét, melyet itt közlünk:

Tisztelt ünnepelő közönség!

Az első kereszténység: elhalt hősei és vértanúi életírásának felolvasásával, legendájával kezdte ünnepeit. Mi is e kegyeletem, szent napon emlékezzünk meg először is a mult év óta elhunyt tagjainkról és hős honvédeinkről, a kik a tavaly velünk még itt ünnepeltek.

Bizottsági tagjaink közül elvesztettük Ábrahám Antal ügyvédet, a ki az alapítók közül való volt s a kinek kultusza volt a március 15-iki bizottság. E terem díszítései s bu-

torai bizonyára csodálkoznak, hogy 1873. óta először nem vett részt buzgó tevékenységével elhelyezésükben. Egész életében a barikadokra vágyott s most elesett mindnyájunk végállomásán, a halál barikádján. Elvesztettük Kovács János unit. főgym. tanárt, a ki a szabad Amerika földjén Washingtonban és a pu itánok sírjánál tanult lelkesedni a szabadságért s mint a történelem tanára nemcsak az ifjúság lelki életének vezére, hanem hazafias társadalmi mozgalmainknak is egyik éltető lelke vala. — Szabó Sámuel szintén elhunyt bizottsági tagunk ref. koll. ny. tanár, a kolozsvári és kolozsvármegyei honvédegyesület elnöke; mint tüzér hadnagy 1849. július 2 án Gábor Áron parancsára az uzoni csatában ütegével először ment át a kökösi hidon és 6 óráig állta a tuinyomó ellennel szemben a pusztító csatát. Azután főhadnagy lett s mint a demokratikus gondolkodás típusa élt és hatott 76 éves koráig itt közöttünk.

Honvédeink közül elhunytak még Szigethy Miklós ezredes, a ki mint a 11-ik vörös sapkás honvéd zászlóalj századosa részt vett a történelmi nemzetességű piskii csatában, majd őrnagy, végül az új honvédség szervezésénél ezredes lett. A parlamenti nagy katonai vita alkalmából meglátogatván őt szucsáki magányában, a régi hadtörténeti viszonyokra nézve sok becses adathoz jutottam tőle. Elhunyt Szász Gerő ref. lelkész, hadnagy, a ki mint 17 éves ifjú részt vett Petőfi-vel a vizaknai csatában s a kiről írta — a hazára célozva — Szabolcska Mihály, a költő:

„Egyben mégis irigyellek,
Áld vagy ver az Isten érte:
Hogy te egyszer majd megtudtál,
Majd megtudtál halmi érte!”

És elhunytak Timár Gábor vörös-sapkás százados, a ki érdemjellel volt kitüntetve, a ki szintén részt vett a piskii csatában: de a ki legfőbb érdemjelét a testén hordozá, t. i. balkarjának hiányát és Szalicska András tizedes, Bogdánffy András szintén tizedes, Lőrincz János Szekeresy János és Kisfaludi Lajos közlegények, a névtelen hősök ezreinek sorából; végül pedig Binetz István vadász seborvos, régi kolozsvári tisztos polgári család utolsó sarja.

Áldozunk emléküknök szeretettel s éltesük a jelenlevő dicső honvédeket, élükön Horváth Károly ezredessel, a ki tavaly ülte friss erőben 90 éves fordulóját — s kiknek kokárdája csak a vérorzsát jelzi, melyet szenvedtek a hazáért s melyre el kell készülni minden nemzetnek, ha nagyot és magasztosat akar. Reájuk, mint az elhunytakra is valóban illik a mit Robespierre a convent 1793. december 25-iki ülésén mondott a francia katonákról:

„A francia hadsereg nemcsak a zsarnokság réme, hanem a nemzet és emberiség disze is. Ha győzni szállnak, kiáltják érelyesen harcosaink: Éljen a haza! Ha az ellenség fegyverei alatt elhullanak: Éljen a haza! a kiáltásuk. Utolsó szavuk is dicső ének a Szabadságra; utolsó fohászuk is jó kívánat a honért! Lettek volna csak minden hadvezéreink oly jók, mint a közvitézek! Európa rég szabad volna mindenestől. Minden jó cselekedet a nemzettől a honvédség iránt: a nemzet hátlójának egy cselekedete!”

És ezzel a 33-ik ünnepet, mely kizárólag házi jelleggel fog lefolyni, hogy példázza, mikép maga a közönség ünnepe! és nem hangversenyt tartunk itt, megnyitom.

Az élénk óvációnval fogadott megnyitó beszéd elhangzása után a Kolozsvári Dalkör éneke következett. Bárdos J. B. karnagy által vezényelt dalegyesület szép éneke zajos tapsokat provokált.

Ezután Haller Károly dr. tartotta meg az alábbi nagy érdeklődéssel kísért felolvasást:

Mélyen tisztelt ünnepelő Közönség!

A hazának minden hü fia tudja, érzi, hogy 1848 március 15-ike és 1848 április 11-ike Magyarország történetében korszakot alkotó nevezetes két nap, melynek csak egymással és együtt bírnak jelentőséggel, egymagára egyik sem!

Igen! Két napja van az egyenlőség, testvériség és szabadság eszméjének. 1848 március 15-án a nemzet ifjúsága Pesten proklamálta a fenséges eszméket, melyek a nemzetet mintegy fölrázták százados álmából. Futótűzként terjedtek el ezek a magyar hazában Kárpátoktól az Adriáig; dörgő lelkesedés kísérte azokat. — Ennek a nagy napnak emléke élni fog, míg magyar él, — ez a nap a magyar nemzet ünnepe volt eddig és lesz mindenha! Nem kell ahoz törvény, hogy e nemzet, története legszebb napjának emléket lelkesen ünnepelje — megdobban erre minden magyar szív! Szent nap ez nekünk ma és szent nap lesz mindenha!

De a március 15-iki lelkesedés nemcsak az ifjúságot hatotta át, megrendítette az a haza minden hü fiának keblét és magasztos vizsgálta a Pozsonyban együtt volt országgyűlés tagjaiban is.

A népképviselői alapon rendezett országgyűlés a parlamenti felelős kormány megalakításával, — a sajtószabadságnak — a törvény előtti egyenlőségnek polgári és vallási tekintetben — kimondásával, — a közös teherviselésnek elhatározásával, az urbériség megszüntetésével, az esküdtszék s a nemzeti védelem rendezésével, végre Erdélynek az anyaországgal rég óhajtott uniójával megalkotta azt az új törvényes alapot, melyen Magyarország mai alkotmányos szabadsága immár megrendíthetetlenül nyugszik. Királyi szó szentesítette ezeket a törvényeket, királyi szó valósította meg a március 15-iki fenséges eszméket 1848 április 11-én, — ez a nap a magyar állam ünnepe!

Századokra kiható fordulópontot képez e két nap hazánk történelmében.

Az egyenjogúvá lett nemzet egy szívvel-lélekkel látott a nagy munkához s törvénybe lett iktatva az ősi kiváltságok eltörlése, az egyenlőség, testvériség szentesítése és felelős miniszteriummal kezébe vette a szabaddá lett nemzet a haza kormányzatát.

Álljanak itt a királyi szavak, melyekkel a „jóságos” király a nemzet alkotmányos szabadságának alapját tevő törvényeket 1848 április 11-én szentesítette: „Hü magyar nemzetemnek szívemből óhajtom boldogságát, mert abban találok a magamét is. Amit tehát ennek elé-

résére tölem kívánt, nemcsak teljesítem, hanem királyi szavammal erősítve, át is adom az egész nemzetnek, mint kinek hűségében leli szívem legfőbb vigasztalását és gazdagságát."

És jött 1848 december 2-ika; jöttek a nehéz idők, hol a korona hatalma megküzdött a szabadság és egyenlőség fenségében felmagasztosult nemzettel. De végre is siker koronázta a nemzet türelmét, kitartását; megértette az uralkodó szíve a nemzet szívének kívánságait s ma az alkotmányos önkormányzattal fejlődő nemzet feje felett ragyog Szent-István örök fényű koronája. A magyar nép felett örökös Gondviselés a nemzetnek és királynak megérni engedte, hogy annyi ellentét és akadály legyőzése után végre együtt érez a koronás király és hő magyar népe az 1848-iki dicső nemzeti törekvéseket magokban foglaló több, mint félszázados emlékezetében. A ma borus égbolt ismét csak földérül.

A negyvenes évek küzdelmében amikor még csak a jövődöbel, Magyarország terve felett folyt a vita, a két szellemi irány szerint ugyanegy célra törő két irány maradt fel. Széchenyi azt mondta, hogy a nemzet anyagilag még erőtlén, először gazdaggá, erőssé kell tenni s akkor könnyen kivívhatja szabadságát; Kossuth erre azt felelte, hogy ki kell küzdeni előbb a szabadságot, mert csak úgy lehet a nemzet gazdaggá, ha kezei nem lesznek megkötve. A nemzet az utóbbi utat választotta s bár nehéz bukas és hosszú szenvedés után, célhoz ért. Hogy azonban a kivívottat biztosítsa és ne kockáztassa azon az uton kell haladnia, melyet Széchenyi kijelölt. Ez ép oly nehéz és csöndes munka, mint a milyenek eszközei: az ipar, kereskedelem és az okszerű földmívelés fejlesztése.

Amde a nemesség törvényes joggal bírta a vagyont, a rangot és a szellemi fölényt s törvényes joggal zárta ki mindebből a nemzet nagy többségét.

Ami nem tudott kivívni az öldöklő fegyver, a véráldozat, azt kivívta a felmagasztosult honszeretet s ennek lángja egyesülve a szabadság öröklényével, egekig hatott, besugározta az egész világot és megdicsőítette a szabaddá lett nemzetet.

Önmagából kellett a mi nemzetünket felszabadítani és ezt csak önmaga tehette meg.

Szabaddá lett a föld, melyet ma szabad polgárok művelnek.

A nemzetnek törvénye által századokon át kiváltságolt nagyjai önként adták fel jogaikat, hogy megosszák azokat honfitársaikkal. Magukhoz emelték az utolsó jobbágyot is, néptájjra tekintet nélkül és megjött az általános szabadság, egyenlőség és testvériség a hazaszeretében.

Hazánkban a birtokviszonyok 1848-ig a mezei ipar fejlődését ha nem is éppen lehetetlenné tették, de nagy mérvben gátolták.

Az urbéres parasztok az 1514-ik törvényeknél fogva személyes szabadságuktól megfosztván, mint örökös jobbágyok földesuraik akarat nélküli eszközeivé süllyedtek s így a mezei ipar fejlesztésének tényezői nem is lehettek. Sorsuk csak a szigorú jobbágyosság lassankénti enyhítésével javult, mire az első lépést II. József 1785-ben az örökös jobbágyosság megszüntetésével és a szabad költözkeségi jog visszaadásával tévé, mit az 1791: magyarországi 35. és erdélyi

26. t. c. is magáévá tett. A szabad költözés megadása által azonban még nem lett a jobbágy szabad, mert ha más urhoz mehetett is, a különbség csak az volt, hogy új urnak szolgált, a nélkül, hogy a szolgáltságából saját szorgalma által magát és örökösait kiemelhetné volna.

Magasan lengett már gr. Széchenyi István lobogója, rá írva: „szabad föld, szabad munka!“, édesen zengett Kőlcsey melegszava a lobogó alatt s ha ennek olvasztása nem volt elég, megrázva dörgött Wesselényi és Beöthyé, midőn az 1832/9-iki urbéri törvények a jobbágyok állapotára szebb napok hajnalát derítették a X. t. cikknek ezen szavaiban: „a jobbágyok úgy összesen, mint külön-külön minden tekintetben és így földesuraik iránti viszonyaikban is minden önkénytől mentek s vagyonaikra és személyeikre nézve voltaképpen biztosítottak legyenek."

Ámbár igen jótékonyan hatott ez a törvény a jobbágyok sorsára, az okszerű földmívelés ezáltal még sem vitetett előre, — míg az 1848-iki pozsonyi országgyűlés ezen már kifejtett eszmének befolyása alatt az urbériséget, a robotot, dézmát és pénzbeli fizetéseket és a papi tizedet a volt földesurak kármentesítése mellett megszüntette és az ősiséget is eltörölvén, ezáltal a mezei ipar fejlődésére nézve új korszak nyílt.

A birtokviszonyok ezen gyökeres átalakulása nem téveszthette el a legjótékonyabb hatást a mezei ipar gyors fejlődésére, mert míg a jobbágyi terhek és a kényszerített munka sulya alatt görnyedő földműves csak önfentartási ösztönből mívelte földjét s annak javítására netalán mutatkozó hajlamot elfojtá benne a keserű tudat, hogy munkája és fáradsága másnak fog gyümölcsöt nyújtani, — ma a volt jobbágy, mint földjének szabad és teljes tulajdonosa, haladásra fogékony fejt az azon büszke öntudattal emeli fel, hogy magának vet, magának arat és javításai, habár csak a távol jövőben hozandnak is gyümölcsöket, övéinek jólétét biztosítandják.

A történelem tanúsítja, hogy azon nemzetek, melyek a földmívelést elhanyagolták, soha nagygyá nem lettek, vagy ha valaha voltak, nem maradtak azok; — az a nemzet, mely földmívelését egész erőlyel nem fejleszti, az egyensúlyt másokkal nem tarthatja fenn; mert a földmívelés az őstermelés egyes ágai között a legfontosabb; ez gondoskodik az emberek legnékülözhetlenebb szükségleteiről; ez foglalkoztatja a népesség legszámosabb, legépebb és legerősebb részét, mely nincs kitéve a divat és ezzel karöltve járó erkölcsi romlásnak s ha a veszélyben forgó haza fiait védelemre hívja, mint szabad honpolgár edzett karjaival készen áll.

Ma a hazának minden polgára polgári, politikai és vallási tekintetben teljesen egyenlő; a volt jobbágy éppen olyan tulajdonosa földjének, mint egykori ura s ha erkölcsi, szellemi és anyagi eszközei arra képesítik, nyitva áll előtte a tér a társadalmi állás legmagasb fokáig. Ma nem kérjük Magyarországon, hogy mi az anyanyelve valakinek, egyformán nyer mindenki igazságot s hazaáruló rágalom az a hang, mely valamelyik faj elnyomatását a külfölddel elhithetni törekszik. Sehol a nemzetiségek oly szabadságot nem élveznek, mint a magyar hazában; anyanyelvüket akadálytalanul használhatják egyházunkban,

iskoláinkban, a társadalomban és az irodalomban s ebben őket a magyar állam és társadalom még támogatja is. Nem kíván tőlük az édesanya többet, minthogy nyelvét is megértsék, e mellett beszéljen mindenki a hogy tud, de egyik se feledje, hogy ugyanannak az édesanyának, a magyar hazának vagyunk egyformán szeretett gyermekei.

Ezt a törvényelőtti teljes egyenlőséget és teljes szabadságot köszönjük mi 1848 március 15-ének és 1848 április 11-ének.

Mi, kik ifju lelkesedéssel éltük át a nemzet felszabadulásának nagy napjait, immár életünk alkonyán, hazafias megnyugvással látjuk a magyar haza sorsát az új nemzedék kezében, mely nemcsak élni, de ha kell meghalni is tud a hazáért és koronás királyáért!

Éljen a haza! éljen a király!

Ezután a polgári énekkar énekelt igen nagy hatással egy néhány hazafias dalt, melyekért a közönség élesen megtapsolta a derék dalnokokat. A Vikol Rózsika éneke szintén zajos tapsokat aratott.

Kedves pontja volt az ünnepségnek Boross Ella k. a. szavala. Ábrányi Emil „Hódító nyelv“ című versét szavalta. Lelekesen megéljenezték.

Zajos hatást keltett Zsigmond Ferencnek az ev. ref. egyház kitűnő hangú énekvezérének éneke. Zsigmond néhány kuruc dalt énekelt fenomenális hatással.

Utánna Réty Lajos jh. szavalta el Szanay Gyula „Vitézi ének“ c. gyönyörű költeményét. A poetikus erővel megírt költemény, melyet a szavalt teljes egészében kifejezésre juttatott, mély hatást tett a közönségre.

5 óra tájban volt vége a szépen sikerült ünnepségnek, melyről a közönség Balogh János indulója mellett lelkes hangulatban távozott.

Ünnep a színházban.

Az a lelkes hangulat, mely ma az egész városban uralkodott, a színházi közönségre is elterjedt. A színházban különben is diszlocadás volt. Az igazgatóság erre az alkalomra Ocskai brigadéros huszonötödik előadását tűzte ki. Ezt megelőzőleg azonban a zenekar egy ünnepi nyitányt adott elő és Tompa Kálmán nagy hatással szavalt el Balla „Kossuth“ című prologját. A szünetek alatt és nyílt színen is többször volt lelkes tüntetés és a zenekar által a felvonások közben előadott hazafias dalokat az egész közönség állva hallgatta. Közbenközben a karzati közönség rögtönzött énekkara is eldalolt egy pár szép hazafias dalt, melyet a közönség mindvégig ünnepi hangulattal hallgatott.

A közvacsora.

A mai fényes ünnepnapnak mindenképen méltó befejezése volt az a rendkívül sikerült közvacsora, melyet a március 15-iki állandó bizottság a Kossuth asztaltársasággal karöltve rendezett. — A New-York földszinti terme zsufolásig megtelt ünneplő közönséggel, mely mindvégig rendkívül lelkes, hazafias hangulatban ünnepelte a nagy napot.

Az ünnepély az „Összhang“ által előadott himnuszszal kezdődött, mely után Sándor József elnök tartott megnyitó beszédet, mely után átnyújtotta a Kossuth serleget Kecskeméthy István dr. ünnepi szónoknak.

Kecskeméthy István dr. mondott erre nagyhatású ünnepi szónoklatot, melyet a közönség lelkes óvációja többször szakított félbe.

Kecskeméthy dr. beszéde után egész sereg szebnél-szebb pohárköszöntő következett. Felköszöntőket mondottak Szekeres József dr. Haller Károly dr., Deák Albert dr. Kecskeméthy István dr., Herepei Gergely a nemzeti ünnepély szereplőire, Haller Károly dr. Hory Bélára.

Haller Károly dr. felköszöntője után Pisztori Mór dr. Kolozsvár I. kerületének országgyűlési képviselője emelkedett szólásra. Pisztori dr. már beszéde kezdetén óriási óvációban részesítette a közönség és nagy kézzel és lelkesedéssel elmondott gyönyörű pohárköszöntőjét mindvégig feszült figyelemmel hallgatta.

A tősztblől csak kivonatossan közöljük az alábbiakat:

A magyar embernek a gyomra sehogya sem veszi be a kétféjű sást — mondta koltói Haller Károly egy szójátékára reflektálva — még olyan előkelő férfiaktól sem, mint a kirkól itt szó esett, a kétféjű sással kapcsolatban. Az én időmben pedig mi ugy sem túrtuk sehol a kétféjű sást, mert vagy levertük, vagy bekentük jó fekete festékekkel. Engedjék meg, hogy e helyett a kétféjű sasokról, azokról beszéljek, a kik érzelemben egygyek és immár évtizedek óta március 15-ikét di-szesen megünnepelhetjük. Volt az emberiség életében olyan kor is, mikor a tüzet nem tudták éleszteni. De van az emberiség életében egy szent tűz, a mely lelkét ébren tartja, de a melyt mindig eloltani, elfojtani igyekeznek azok, a kik a hatalmat kezelik. Ez a szabadság tüze. Ennek élesztését tűzte ki feladatul egy bizottság, apolván azokat az eszméket, a melyeknek bizony változó sor-suk volt.

Európai nagyhatalmak akarták összetiporni, elvétekk fegyvereit, börtönbe, bitóra vetették a harcosokat. — Próbáltak bennünket németekké, osztrákokká tenni. De a magyar szabadság eszméjét vérről öntöttük, ezért kiirtani nem sikerült.

Pisztori azzal fejezte be beszédét, hogy „a márciusi bizottság tagjai, éljék meg vágyaik, törekvéseik, megvalósítását.“

A tüzes beszéd gyújtó-hatása nem maradt el és valósággyáltszellemlűt mámoros hangulatba hozta a kedélyeket.

Azután felköszöntőket mondottak még: Tanács József — Zsigmond Ferenc nagygyra. — Turcsányi Gy. — az Összhang dalegyletére, Fel-szeghy Oszkár — az öreg honvédekre, Pólya Antal a jelenlevő höl-gyekre, Tompa Kálmán és Gy. Sipos Károly — Sándor József. A felköszöntők között az Összhang kitűnő dalárdája adott elő, szép magyar nótákat felváltva Balogh J. zenekarával, Ditrói Mór budapesti szinigazgató a kolozsvári közön-ség számára egy szép költeményt

szerzett a „Nemzet dalkokához“ címmel, amelyet Tompa Kálmán szavalt el az estély közönsége előtt nagy hatás és általános tetszés mellett. Félégyre járt az idő, a mikor Sándor József az estély einöke rövid záróbeszédben az estélyt beárta.

A többi ünnepek.

Róm. kath. főgimnáziumban.

A róm. kath. főgimnázium Pázmány önképzőköre és Daliskolája ma d. e. 10 órakor az intézet dísztermében nagyszámu közönségtől látogatott ünnepélyt rendezett. Szép és emelkedett hangu ünnepi beszédet mondott Dávida Leó az önképzőköri elnök csinos formában.

Ev. ref. kollegiumban.

Az ev. ref. kollegium is hazafias lelkesedéssel áldozott a márc. 15-i eszméknek. Nagyszabásu szép ünnepélyt rendezett ma délelőtt fél 10 órakor. A Talpra magyart Daday László szavalta. Emlékbeszédet Böhm Dezső tartott.

Unitárius kollegiumban.

Az unitárius kollegium Kriza-köre megkapóan szép ünnepélyt rendezett délelőtt 9 órakor a kollegium dísztermében. Megható imát mondott Nagy Dénes és csinos, formás ünnepi beszédet mondott Kozma György. Szavaltak: Vári Domokos, Rédigér Géza. Énekelt az Apolló-kör. A tartalmas hazafias műsort nagy közönség hallgatta végig.

Református theologia.

Az ev. ref. theologia ifjúsága ma délelőtt fél 11 órakor tartotta meg a márciusi eszmék emlékére rendezett hazafias ünnepélyt a theologia dísztermében, a melyet ebből az alkalomból zsufoiásig megtöltött a közönség. Az emlékbiszédet nagy figyelem közt mondta Nagy Károly theologiai tanár, a ki tartalmasan, hazafias hévvel fejtegette március 15-ének nagy jelentőségét.

Áll. tanítóképzőintézet.

A kolozsvári áll. tanítóképző Rákóczi önképzőköre kitünően sikerült ünnepe rendezett. Nagy hatással szavaltak: Kovács Győző, Zakariás Barabás, szép, lelkes ünnepi beszédet mondott Gyárfás Gyula.

A tanítónő képezde.

A tanítónőképző intézet ma d. e. 9 órakor tartotta meg a nagy március 15-iki eszmék emlékére rendezett hazafias ünnepét.

Állami felsőbb leányiskola.

Az állami felsőbb leányiskola növendékei és tanárai a magyar szabadság 57 ik évfordulóját ma délelőtt 9 órakor ünnepelték meg az intézet díszes tornatermében. A hazafias szellemben vezetett iskolának ezt az ünnepét feltünő nagy lelkesedéssel rendezte De Gerando Antonina igazgató.

Polgári fiúiskola.

A városi polgári fiúiskola ünnepélye ma délelőtt 9 órakor folyt le az intézetnek ez alkalomra feldiszi-tett egyik nagytermében. A szép

sikerü ünnepély programját négy ének, 3 szavalt és Társi Károly, gyakorló tanár csinos, a gyermekek értelméhez mért ünnepi beszéde alkották.

Áll. fa- és fémipari szakiskola.

Szépen sikerült ünneppel hódolt a nagy nemzeti ünnepnek. Szavaltak: Török Béla, Kövér Zsigmond. Török Béla, Andrásföszky Zoltán, Emlékbiszédet tartott nagy elismerést aratva Perlei Lajos.

A Ferencz József-uti róm. kath. iskolában.

Igen szép és megható nemzeti ünnepélyt rendezett a Ferencz József-uti róm. kath. vegyes elemi népiskola igazgatósága a III. IV. vegyes osztály által márc. 15-én d. e. 9. órakor. Első volt a Himnusz, énekelt a III. IV. vegyes osztály. Emlékbiszédet Budai Árpád tartott. Majd Furik József III. oszt. tan., Schwarch Lotti IV. oszt. növ., Lósonczi Margit és Klein József IV. o. növ. és Hadházi Mariska szavaltak. Végül a Szózatot énekelt a III. IV. vegyes oszt.

A Kereskedelmi Akadémiában

A Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájának Jókai-önképzőköre azzal a programmal, melyet lapunkban már közöltünk, szintén kegyelettel ülte meg március 15-ének emlékezetét. Az intézet dísztermét erre az alkalomra nagy közönség töltötte meg, a mely érdeklődéssel kísérte és tapssal jutalmazta a tartalmas műsor minden számát.

A milleniumi iskolában.

Az állami milleniumi iskolával kapcsolatosan felállított ifjúsági egyesület f. hó 14-én este 6 órakor tartotta meg — az intézet paputcai helyiségében — márc. 15-iki ünnepélyt nagyszámu közönség jelenlétében. Az ünnepély a Himnusz éneklésével kezdődött. Érdekes és tanulságos felolvasást tartott Rákóczy Ferencről Pallós Albert az áll. polg. leányiskola igazgatója. Csinos alkalmi beszédet tartott Bodokán Virgil p. ü. hivatalnok. Bezáró beszédet mondott Elek Gyula igazgató. A 15 pontból álló műsort szavaltatok, ének és zeneszámok alkották.

Bánffyhunyadon.

Reggel 9 órakor kezdődött az ünnepek, állami iskolák ünnepelték meg a nagy nap emlékezetét. A műsort, a mely énekből és hazafias vers szavaltatokból alakult, tisztán a tanuló ifjúság látta el, szépen, hatásosan, lelkes és méltó megünneplését szolgáltatván a szent évfordulónak. Ezután a ref. templomban istentisztelet volt, a melynél az Emke dalkör a nemzet két ünneplő énekét adta elő, Ignác Károly lelkész pedig szónoklatot tartott, a töle megszokott ékesszólással mondva el egy fonséges imáját a vallások vallásának: a hazaszeretnek. Ezt követte az az ünnepély, a melyet a város főterén rendeztek. Itt is az Emke dalkör énekelt néhány a szivekbe kapó ha-

zafias dalt, még pedig igen összhangzatos előadással. Máthé Albert hazafias hévvel teli lelkes beszédet mondott, míg Gaál Béla és Bándi János Petöfi egy-egy költeményét szavalták tüzesen és teljes hatással.

Este a „Tigris“-ben hangverseny volt, a melyet gazdag műsora igen fényes ünneppé avatott. A műkedvelő zenekar művészi számain kívül Ábrahám Gerö polgári isk. tanár alkalmi szónoklatot tartott, Ábrányi Erzsike k. a. pedig egy gyönyörű szépen, mély érzéssel és tökéletes átérzéssel előadott verssel frenetikus tapsokat váltott ki a lelkes közönségből. A hangversenyt társas vacsora, ezt pedig tánc követte, persze reggelig.

A budapesti ünnepek.

—Távirati tudósítás. —

Az egyetemi ifjúság régi, nemes hagyományához hiven ma délelőtt nagyarányu ünnepélyvel glorifikálta a dicső márciusi tradíciókat. A Vigadó nagytermét erre az alkalomra óriási közönség töltötte meg, amely lelkes hangulatban helyén maradt a gazdag műsor utolsó számáig.

Az ünnepély Kéler B. Rákócinyitányával kezdődött meg, amelyet Lengyel Dezső karnagy vezetésével az egyetemi ifjúsági zenekar adott elő. A hivatásos zenészeknek is becsületére váló előadást zajosan megéljeneztek. A program második pontjával Lindner Károly, a Műegyetem A. és F. K. elnöke nagyhatásu megnyitó beszédet mondott, amelyet többször szakított meg a zajos tetszésnyilvánítás. — Utánna percekig tartó tapsvihar közben R. Maróthy Margit, a Magyar Színház művésznője lépett az emelvényre s tüzzel, nagy hatással szavalt el Petöfi Sándor „Ledölt szobrát“. A hálás közönség szünni nem akaró éljenzéssel honorálta a művésznő nyújtotta nagy élvezetet.

Utánna körülbelül fél óra hosszat Kóczé Antal cigányprimás tartotta lekötvé a hallgatóság figyelmét, eljátszván: „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“, „Hej Rákóci, Bercsényi“, a Kossuth nótát és végül a Repülj fecském. A közönség minden nótá után percekig tapsolt és éljenzett a művész-cigánynak. A tapsvihar lecsillapultával dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár és országgyűlési képviselő mondta el az ünnepi beszédet. A „szabadság“ szó értelmét méltatta. Zajosan megéljeneztek.

Közvetlenül Ballagi után az ősz Madarász József mondott frenetikus hatást kelteve, néhány lelkesítő szót. Utánna Pável Perenc joghallgató a „Talpra magyar“ t szavalt, majd Őszi Lajos, a Műegyetemi Kör elnöke mondott ünnepi beszédet. Ősz Lajos aztán Ledvinka Ferenc orgonakiséretével néhány kuruc nótát fújt el tárogatón.

Az ünnepélyt Zsitvay Tibor joghallgató az Ált. E. S. E. elnöke hatásos beszéde zárta be. A közönség lelkes hangulatban a Kossuth-

nótát és a Szózatot énekelve osztott szét.

Az egyetemi ifjúság délután folytatta az ünnepélyt. A Muzeum előtt Kelemen Imre jh. szavalt el a Nemzeti dalt és Máday Gyula bh. mondott beszédet.

Innen d. u. 5 órakor a Petöfi-szobor elé vonult az ifjúság, ahol Wagner jh. szavalt, Latinovics gyógyszerészhallgató beszélt. A közönség köréből Süsi János jászberényi polgár mondott beszédet.

Ezenkívül számos egyesület rendezett ünnepélyt és a színházakban is ünnepi előadás volt.

Az iparkamarából.

Kolozsvár, márc. 15.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara március hó 14-én tartotta rendes közgyűlését.

Veisz József elnöksége alatt a kamara a következő érdekesebb ügyekkel foglalkozott.

Az elnökség jelenti, hogy a m. államvasutak igazgatóságától azt az értesítést vette, hogy kivitelünk fejlesztése érdekében oly közvetlen díjszabást szándékozik létesíteni, mely a magyar vasuti állomásra és a magyar tengeri gőzhajózás által kiszolgált tengerentuli viszonylatokban Fiumén át a hazai termelőknek lehetővé tegye a feladási állomástól a végleges rendeltetési kikötőig szóló szállítási szerződést köthessenek és a viteldijakat hosszabb időtartamra előre megállapíthassák. Az elnökség a föltett kérdés alapos megoldásához az adatokat gyűjteni kezdte s ezek alapján tájékoztatja az igazgatóságot.

A központi bizottság javaslatára a közgyűlés felirást intéz a miniszterhez, a melyben fölkéri, hogy a hatóságok utasítsanak a kereskedelmi és ipari ügyek különleges eseteiben a kamarák véleményét is meghallgatni, miként az például a vásári, végeladási stb. ügyekben jelenleg is történik.

A miniszter ur megbízásából a kamara pályázatot hirdetett ki azon 600 koronás utazási ösztöndíjra, a melyet a miniszter ur ujabban rendszeresíteni kíván azon fejlettebb iparosok számára, akik ismereteiket huzamosabb külföldi utazás alatt gyarapítani kívánják.

Ezzel kapcsolatban a kamara megköszönvén a miniszter ur gondoskodását, arra kéri, hogy a kereskedők számára is rendszeresítsen ily utazási ösztöndíjat még pedig úgy hogy egy évben kereskedő, másik évben iparos pályázhasson rá.

Gyulai Imre kereskedő segéd utazási ösztöndíjra vonatkozó kérését a kamara pártolólággal terjesztette fel a miniszterhez. Folyamodó a német, francia és angol vaspiacokat kívánná alaposan tanulmányozni.

A miniszter tudatta a kamarával, hogy az ásványolajgyárakat nincs módjában arra birni, hogy a motorok hajtására használt ásványolajat tovább is kedvezőbb árban szállítsák.

Örömmel vette tudásul a közgyűlés az érdekelt szakminiszterek azon kijelentését, hogy a rabipar ügyének gyökeres rendezése munkában van.

A kamara Sztodola József országos timárpári szakoktató megkeresésére a kamarakerület érdekelt timárainak tudomására hozta a timár iparban alkalmazást nyert újabb eljárásokat. A szaktanár ezenkívül kamaránk kérésére az utóbbi hónapokban tanácsadás és utbaigazítás érdekében meglátogatta a kamarakerület kisebb és nagyobb timár ipartelepeit.

A szatócsok üzletkövének támogatására vonatkozó miniszteri intézkedés ellen a kamarák többsége folyamodott a miniszter urhoz, a kitől azon nyilatkozatot vették, hogy elfogadható indok hiányában elvi határozatot vissza nem vonhatja.

A kereskedelmi és pénzügyminiszter ur nem találta teljesíthetőnek a likörgyárosok azon kérését, hogy a korcsmárosok s általában a korlátlan kimérők csak iparigazolvány alapján készíthessenek liköröket, mert ez a jog a korlátlan kimérés jogával együtt jár.

Egy előfordult eset alkalmából a kamara feliratot intézett a miniszterhez, hogy a közszállítási szabályzat 26 §-ának tekintetbe vételével egyenlő feltételek mellett a helybeli ipar részesíthetők figyelembe.

A miniszter a kamara kérésére intézkedett, hogy Zilahon szabászati tanfolyam nyitassék. A tanfolyam mult hó 16-án 18 mester és segéd részvételével nyílt meg. A kamara készséggel vett részt a szervezési munkákban.

A kovácsok és az érdekelt közönség megkeresésére a kamara elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszternél kérelmezi, hogy a földmivelési miniszter ural egyetértőleg intézkedjék a patkoló kovácsok tanfolyamának újból rendezéséről, a mely tanfolyam Kolozsvárt a gazdasági tanintézet közreműködésével 1883-ban lön először rendezve és pedig kiváló sikerrel.

A miniszter ur helyeslő tudomásul vette, hogy a kamara a Kolozsvárt rendezendő iparművészeti kiállítás költségeihez 300 koronával járul.

A közös és honvédelmi miniszterek kijelentették, hogy elvi okokból nem teljshetők a kamara azon kérését, a melyet a kereskedelmi miniszter ur is pártolt, hogy t. i. a katonai kincstár versenytárgyalásánál az elfogadott ajánlat adatai nyilvánosságra hozassanak.

A fazekasok égető kemencéi, a kereskedelmi miniszter döntvénye értelmében kisipari jelentőségüknel fogva nem esnek telepekedély alá. Erről az érdeklődők értesítettek.

A közgyűlés tudomásul vette a szilágycsehi elsőfoku iparhatóságok azt a végzését, hogy a désházi fazekasok foglalkozása a háziiparosok közé tartozván, készítményeikkel az idegen hetivásárosokat, így a zilahi heti és országos vásárokat is szabadon látogathatják.

Székhelyünkön fennálló mérték-hitelesítő hivatal megkeresésére a kamara figyelmeztette a mérlegeket használó üzleteket, hogy a használat folytán esetleg hibássá vált mérlegeket cseréljék ki, vagy javítsák meg, nehogy a tervbe vett hivatalos vizsgálat alkalmával ilyenmü mulasztásokért zaklatásnak vagy büntetésnek legyenek kitéve. Egyben tudomásukra hozta továbbá, hogy a hozzá forduló feleknek készséggel szolgál felvilágosításokkal.

A kamara 9 esetben nyilvánította véleményét iparsó engedélyezése ügyében.

A kamara táviratilag üdvözölte a debreceni társintézet elnökét, Szabó Kálmán urat, a kinek országgyűlési képviselővé történt választását a debreceni kamara lelkesedéssel ünnepelte meg. Üdvözölte a kamara Mátka János temesvári iparkamarai titkár urat is, a kinek 25 éves szolgálati jubileumát saját intézete megünnepelte.

A kültagok fuvardijának megtérítése ügyében a kamara azt a határozatot hozta, hogy elnökiileg figyelmeztetni fogja a tagokat az ez ügyben fennálló ministeri rendeletre, a mely szerint e fuvardijak megtérítésére igényük van.

A közgyűlésben felmerült indítvány alapján a kamara felkéri a városi hatóságot, hogy helyezze a mérték-hitelesítő hivatalt közelebb a forgalmi központhoz, mert jelen elhelyezése az érdekelt feleknek káros és fásasztó.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A hármasszövetség válsága.

Budapest, márc. 15. (Saj. tud.) Rómából érkezett táviratok azt adják tudtul, hogy Olaszország négyszáz millió ára kölcsönt vett föl és ezt a pénzt arra használja föl, hogy Oroszországnak a magyar-osztrák monarchiával szomszédos határait megerősítse. Az egész külföld ezt a tényt a hármasszövetség megsértésének tekinti és a hármasszövetség két tagja között már régebben tapasztalt elhidegülés bizonyítékát látják benne.

A válság.

Budapest, márc. 15. (Saj. tud.) A mai délelőtt a márciusi ünnep teljesen háttérbe szorította a politikát. A pártkörök egészen üresek voltak, a fővárosban alig van hatvan képviselő. Az a hír, hogy gróf Andrássy Gyula holnapra kapott meghívást a királytól, nem nyert megerősítést. Volt módunkban egy hozzá közelálló politikussal beszélni, a ki a bécsi audencia hírerőit így nyilatkozott:

— Nagy optimizmus azt hinni, hogy az udvar hajlandó a válságot csak amolyan huszárvágással elintézni. A türöm-olajat kiitatják velünk egészen az utolsó csöppig ab-

ban a reményben, hogy az ellenzék megdöbben a bizonytalanságtól és maga kínál olcsóbb egyezséget. Voltak is néhányan, a kik rámentek erre a lépre s kezdtek a lefelé licitálást, azonban észre tértették őket. Ha gróf Andrássy Gyula nem kapott még meghívást, ez csak a meggyökerezett osztrák politika szellemének megfelelő. Delez nem izgat és nem izgatott senkit közülünk. A dolog vége mégis az lesz, hogy sikerül a kibontakozás feladata.

Gróf Andrássy Gyula különben egyelőre teljesen rezelvált álláspontot foglal el. Az aktuális helyzetet megbeszéli ugyan naponta politikai barátaival, azonban az ellenzék vezérférfiával egyelőre nem folytat tanácskozásokat. Andrássy különben — a mint halljuk — ma egy napi tartózkodásra Töketeresre utazik.

Háboru.

Budapest, márc. 15. (Saj. tud.) Szentpétervárról érkezett távirat szerint Rennenkamp tábornok csapatai élén elesett. A hősi halált ért tábornok iránt óriási a részvét.

Kuropatkin.

Budapest, márc. 15. (Saj. tud.) Kuropatkin tábornokot és Szaharov vezérkari főnököt a cár haditörvényszék elé állítja, mert őket hibáztatja azért, hogy a mandzsuri hadtesteket a japánok tönkretették.

Az orosz hitel.

Budapest, márc. 15. (Saj. tud.) Párisból érkezett hírek szerint az orosz állam pénzügyi viszonyai annyira rosszak, hogy a francia kölcsön terve teljes kudarcot vallott. Az oroszok tehát most német pénzügyi köröknél próbálnak kölcsönt szerezni.

NAPLO.

— Hírek. —

* Meszlényi Gyula meghalt. Nagy gyász van a katolikus egyháznak, Meszlényi Gyula szatmári püspök, a ki már hónapok óta beteg, mint egy Szatmárról érkezett távirati tudósítás jelenti, az elmúlt éjjel 10 óraker meghalt. Halálát a város összes templomaiban harangzugással jelezték. A középületekre kitzűzték a gyászlobogót. Az elhunyt főpapot tegnap délelőtt helyezték ravatalra. A püspök esti 8 órától fogva, a midőnkissé magához tért, haláláig eszméletlenül feküdt. Mielőtt a katasztrófa beállt, a püspök egyet sóhajtott és a körülötte levő orvosok konstatálták a halál beálltát. Temetése kedden reggel 9 óraker lesz. Az elhunyt főpap életrajzi adatait az alábbiakban foglaljuk össze:

Meszlényi Gyula, szatmári püspök, született Velencén, 1834 január 22-én jómódu közbirtokos szülőktől. Elemi és középiskoláit Pécsen és Székesfehérváron, teológiai tanulmányait pedig a bécsi Pázmány-intézetben végezte. Pappá szenteltetett 1854 július 27-én, mint a nagyszombati kon-

viktus tanulmányi felügyelője és főgimnáziumi tanár, Scilovszky primás által. 1857-ben a primási udvarba került, honnan 1886 február 10-én a komáromi plébániát nyerte el. Innentől gyorsan emelkedett. 1869. június 12. Szt. Mórról nevezett apát 1831. november 6. esztergomi kanonok és papneveldei rektor, 1887 október 17. szatmári püspök. Mint püspök egyébiránt visszavonultan élt s a napi politikába csak akkor avatkozott, mikor főpásztori kötelességei ezt multhatatlanul megkivánták. Meszlényi az irodalomnak bőkezű mecenása volt, sőt maga is irt néhány kisebb munkát.

* **Levelezőlap kiállítás az E. K. E.-ben.** Az erdélyrészi Kárpát egyeület a napokban nagyszabású levelezőlap kiállítást rendez azon levelezőlapokból, melyek Erdély szép és szebb vidékeit ábrázolja. A kiállítás rendezésének élén Kovács Géza titkár áll s igazi ügybuzgalommal gyűjti a levelezőlapokat, hogy azokon bemutassa erdély bércecs völgyes vidékeit. Mindenesetre nagy érdeklődéssel nézzünk a kiállítás elé.

* **Szenes Károlyné halálához.** Tegnap számunkban tévesen irtuk, hogy a korán elhunyt fiatal asszony temetése szerdán délután lesz. A család intézkedései szerint a temetés ma délután 2 óraker lesz az egyetemi klinikától.

* **Katonák öngyikossága.** Két 62-ik gyalogezredbeli katona vetett véget életének a tegnapelőtt este a marosvásárhelyi berekben. Az egyik Papp Dálya István a 62-ik ezred, 4. zászlóaljának 15 ik századában dobos volt. Valami civil ügye volt, melyből kifolyólag büntetés várt rá s ennek elkerüléséért lökte agyon magát. — A másikat Fákó Sándornak hívják, közkatona volt, mestersegére bádogos. Iszákos és rossz magaviseletű volt, a miért sok büntetést kapott s efeletti elkeseredésben ugyanazzal a fegyverrel, melyikkel a másik; lötte agyon magát. A berekben kapták meg ma mindkettőt.

* **Fizetés helyett kacor.** Boér Vaszi napszámos ma bérét követelte munkaadójától. A gazda azonban nem volt hajlandó fizetni. Ebből szóváltás keletkezett, mire a gazda egy kacorral támadta meg Boert és bal vállán olyan súlyos sebet ejtett, hogy az izülett is megnyitotta. Mikor a mentők segítségére jöttek, csak lógott a karján. A mentők beközték és a sebészi klinikára szállították. Nem lehetetlen, hogy a szerencsétlen ember elveszíti a karját.

x **Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébehozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kitértő minőségű kávét, teát és rumjait. Olcsó árak! Telefon!**

Közgazdaság.

* **Kártékony mentesítés.** A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t. c. alapján, az ezen törvény végrehajtása iránt a földmivelésügyi m. kir. miniszter által 1894. évi október hó 17-én kiadott körrendelet 52. §-a értelmében a kártékony állatok és növények irtása és a hasznos állatok oltalmazására nézve a Tanács a következőket rendeli el:

1. Minden birtokos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt, legkésőbb március hó végéig, a belsőségeken, majorokban, szőlőkben, gyümölcsösökben és kertekben levő fáit és bokrait, a kártékony hernyók-

tól, illetőleg hernyófészkektől és lepketojásoktól megisztitani s az összegyűjtött hernyófészkeket elégetni.

A később mutatkozó kártékony hernyók, valamint a cserebogarak tömeges megjelenésük alkalmával is megfelelő módon pusztítandók el azok.

II. Minden birtokos köteles birtoka egész területén a szerbtövist (xanthium spinosum) virágzása előtt, az arankát pedig megjelenése után azonnal alkalmas módon irtani.

Az aranka irtására nézve különösen a következők rendelkeznek:

Kisebb arankafoltok, ha éppen kezdődnek s még csupán néhány arankaszálból állanak, azonnal mindenestre a virágzás előtt az ott levő növényekkel együtt, közvetlenül a föld színe felett letarlózándók s a folt talaja is felásandó, vagy felkapálándó. Az ily módon kitisztított folt közepére az arankával együtt levágott zöld növényzet halmocskába összerakandó, jól megtaposandó és teljes rothadásig vagy ott hagyandó vagy pedig a levágás után azonnal zsákba rakva, vagy rahába bekötve eltávolítandó és elpusztítandó.

Ez utóbbi esetben a lekaszált terület szalmával berakandó és a szalma elégetendő.

Az arankával jelentékenyebb nagyságban elrepedt foltokon az aranka egész növényzettel együtt azonnal, mindenestre azonban az aranka virágzása előtt lekaszálandó. Biztonság okáért egy kaszavágással tovább kell vágni, mint a meddig az aranka indája mutatkozik. Ezután a levágott arankás zöld takarmány körülbelül 15 cm. vastagságban szalmával behintendő és az a folt felszínén levő növényzettel együtt elégetendő; vagy ha az égetés könnyen gyuló dolgok közelsége miatt veszélylyel járna, a levágott takarmány nedves hamuréteggel borítandó be. Égetés után a foltok felásandók vagy jól bekapálándók s a felásott vagy felkapált föld szalmával újból behintendő. Az égetés és felásás után néhány napra a foltot újból be lehet vetni.

Ha a Tanács tudomására jut annak, hogy valamelyik birtokos az aranka irtását elmulasztotta, a mulasztott záros határidő alatt az irtás foganatosítására, a mezőéri személyzetet pedig az irtás ellenőrzésére és jelentéstételére utasítja.

Ha az illető birtokos az aranka-irtást a kitűzött határidő alatt sem teljesítette, a Tanács az irtást az 1894. évi XII. t. c. 52. § értelmében a mulasztó költségére és veszélyére teljesíteti s ellene a büntető eljárás az idézett törvény 95. §. K) pontja értelmében megindítja.

III. A törvény 51. §-ának második bekezdése szerint lóhere és lucerna magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, természetesen céljából forgalomba hozni tilos.

Ezen tilalom áthágóit a törvény kétszáz koronáig terjedő pénzbüntetéssel rendeli büntetni.

Hogy a termelő közönség a vásárolni szándékoló lóhere- és lucerna magvak arankamentességét tekintetében megbízható tájékozást nyerhessen, intézkedett a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur az iránt, hogy az összes gazdasági tanintézeteknél, a magyaróvári gazdasági akadémiánál, valamint a Budapesten fennálló kir. vetőmagvizsgáló állomások, gazdák részére a lóhere- és lucerna-magva-

kat az arankatartalom tekintetében díjmentesen vizsgálják. Ugyanezen állomások a lóhere- és lucernamagvakat tartalmazó zacskókat akár a termelők, akár a kereskedők kérelmére, az arankamentességét igazoló okmányokkal és ólomzárral látják majd el.

IV. Az utak mentén, valamint az ut testén a szerb-tövist, továbbá egyéb gyomot és gazt irtani az ut fenntartó; a gyümölcsfákat pedig a kártékony hernyóktól megisztitani a gyümölcsfa birtokosa köteles.

Ki a kártékony állatokat és növényeket a meghatározott időben irtani elmulasztja, helyette az irtást a tanács, a mulasztó költségére végzeteti.

V. Aratás vagy kaszálás alkalmával a gaz- és gyomfoltokat megahagyni tilos.

A foltokban levő, már magba menő gyomok, aratás vagy kaszálás után azonnal összegyűjtendőek és elégetendőek.

VI. Ki a káros állatokat és növényeket, a hatóság figyelmeztetése dacára a kitűzött határidő alatt irtani elmulasztja, kihágást követ el és száz koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettetik.

VII. Hasonlólag büntetettetik, ki a hasznos madarakat pusztítja, azoknak fészkeit, tojásait és fiait elszedi, vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza.

175-1905. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1898. évi 2243 számú végzése következtében Dr. Vármai Ferencz nagyváradi ügyvéd által képviselt ifj. Weisz Bernát nagyváradi cégéjévé Simon István és neje ellen 3200 kor. s járulékaik erejéig 1905. évi február hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1913 koronára 70 fillére becsült következő ingóságok, u. m.: üzleti árucikkek, üzletibereendezések, házi bútörök, fehérneműek, lovak, sertések, kocsik és 1 szán nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek a b.-hunyadi kir. járásbíróság 1905. évi V 123/2 számú végzése folytán 3200 kor. tökékövetelésének 1005. évi február hó 10 napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 270 kor. 9 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csucsán alperesek lakásán leendő eszközzésére 1905. évi március hó 23-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B.-Hunyad 1905. évi március hó 14 napján.

Osztján.

kir. bir. végrehajtó.

REGÉNY.

Jgzet.

— Regény. —

Irtá: Elzéar Pierre. 47

Távozás után Roger felhajtott egy pohár vizet. Halántéka csak nagy kalapált. Egyszerre mintha örü-

let szálná meg, kiabálni kezdett.

— Jean! Jean! Adj tanácsot... mit tegyak?

XXX.

Clotild délután elaludt Roger karjaiban. Örösi vihar ébresztette fel. Nyugtalan volt. Néhány napja oly különös érzése volt

— De hol van Roger. Ilyenkor mindig mellettem szokott lenni. Kint már sötét volt. Istenem talán valami baja történt Rogernek. Gyorsan felöltözött. Kiment lakásából, apjához sietett, hogy segítse férjét megkeresni.

A szél elfújta a lámpákat. Sötétben botorkált, míg apja házához ért. Izgatottan szaladt fel a lépcsőn és zörgetett az előszoba ajtaján.

Roger nyitotta ki.

— Hogy kerül sz ide?

— De mit csinál sz itt Roger? Ugy féltém. Ugy, fádom. Nincs semmi bajod? Hol van apám?

— Nincs itthon.

Roger észrevette, hogy Clotild reszket. Egyszerre elhalványodott a fiatal asszonyka. Szemei becsukódtak.

Roger rémülten ugrott hozzá; Clotild magához tért hamar és mikor férjét föléje hajolva látta, mosolyogni próbált.

— Ne ijedj meg, mondta, nem először történik ez velem. Tudom mit jelent ez, nem veszélyes a dolog.

Boldogan és szemérmesen sütötte le szeméit. Magához vonta a fiatal ebet és a fülébe sutogott:

— Roger, azt hiszem gyermekünk lesz.

Az előbb még oly hidegvérű ember meghatva könnyes szemekkel dadogta.

— Oh, Clotild.

— Ne beszéljünk tovább. Megvárjuk apámat. Elmondjuk neki az örömdetes eseményt. Mily boldog lesz.

Az apjának... Roger az asztalra támaszkodott. Clotild bámulva nézett reá.

— Talán beteg vagy. Miért nem mégy haza és pihensz?

— Valami fontos dolgom van. Ha ezt elvégezem, haza jövök hozzád. Hozatok egy kocsit és menj haza.

— Nem kísérhetsz el?

— Nemsokára utánad jövök. Egy percre magamra akarok menni.

— De nem forogsz semmi veszélyben?

— Nem, Clotild, esküszöm. Ne félj. Jövök n ingyárt.

Clotild szelíden távozott. Roger a kocsihoz kísérte. Azután visszatérve egyedül maradt a szobában. Vissza akarta nyerni előbbi hidegvérét, de nem sikerült.

Bement a másik szobába, hol Boismarin térdelt és imádkozott...

— Emelkedjen fel uram, és kövessen. Most már szabad. Leánya ki nem sokára anya lesz kímélettel érdem.

Kivette a revolverje töltényét, melylyel az ítéletet akarta végrehajtani a revolvert félredobta.

— De egy kikötésem van. Életben maradhat, de leányát nem láthatja többé viszont. Nem engedhetem, hogy azt a tiszta lényt csak tekintetével is illesse.

Regger felé ért haza Roger.

Masnap kiment Roger bátyja sirjához, bocsánatot akart kérni a halottól, hogy nevét nem tisztázza a világ előtt. De nem akarta Clotildot és születendő gyermeke nevét szennyyel borítani.

Oda ért a sirhoz, s ott találta Boismarint átlőtt koponyával a ke-

resztre borulva, ő maga hajtotta végre az ítéletet.

Nem lehetett Clotild előtt eltitkolni a apja halálát.

Véletlen balesetnek mondták a dolgot. Fájdalma mély és összeinte volt; de Roger és születendő gyermeke megmentették őt a kétségbeeséstől.

Nem tudta meg soha apja bűnét sem férje igazi nevét.

Peyrel, ki beszélhetett volna, meghalt Mexikóban.

Clotildnak fia született s Jean névre keresztelték.

Vége.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

Eladó vagy béreadó

HÁZ

jól gyümölcsözteszhető helyen üzlethelyiségekkel.

Cím a kiadóhivatalban.

500mm.

kitűnő minőségű szán-táshoz való

préselt széna és sarju

aladó egészben vagy kisebb mennyiségben. Értekezhetni Vágóhid-tér 3 szám alatt.

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palaczkozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavételnek.

KIADÓ

április elsejére egy irodának, műhelynek vagy raktárnak kiválóan alkalmas földszintes udvari helyiség. Értekezhetni Fötér 13. I. em.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. **KOLOZSVÁRT.** Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán víz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan a leg-szebb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane-műeket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, disz-darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműek kívánatra díjmentesen elhozhatnak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak. A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágyneműek üzletében — Telefon 405.

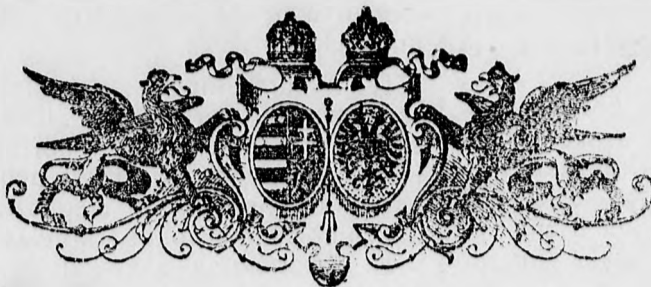
(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnék.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan mun-káról és mindenben méltányos áráról, szíves figyel-mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgmonként.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám. **KOLOZSVÁR** Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák,
(turista, vadász, lo-
vágó, tennis, kerék-
pár sth.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal-
lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben
és legjobb kivitelben

kaphatók

a Magyar Királyi Államvasutak gépgyárának
vezérigénységénél

Budapest, V., Váci-körut 32. szám. Képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.